

Raadsvergadering 28 maart 2019

Nr.: 8/15

AAN de gemeenteraad

Onderwerp: Herindelingsadvies Eemsdelta, Samenvoeging gemeenten Appingedam-Delfzijl-Loppersum

Portefeuillehouder: Burgemeester mr. J.W.M. Engels.

Voorstel:

Uw raad wordt voorgesteld:

1. De reactienota zienswijzen samenvoeging gemeenten Appingedam, Delfzijl en Loppersum vast te stellen.
2. Als naam van de nieuwe gemeente in het herindelingsadvies op te nemen: Eemsdelta.
3. Het Herindelingsadvies Eemsdelta om per 1 januari 2021 te komen tot een gemeentelijke herindeling van de gemeenten Appingedam, Delfzijl en Loppersum vast te stellen.
4. De colleges van B&W van de betrokken gemeenten te verzoeken het Herindelingsadvies te zenden aan het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen.

Toelichting:

Met het vaststellen van het herindelingsontwerp, samenvoeging gemeenten Appingedam, Delfzijl en Loppersum (verder: H-ontwerp) op 29 november 2018 hebben de gemeenteraden gekozen voor een gezamenlijke toekomst en is het herindelingsproces formeel gestart.

Het nu voorliggend herindelingsadvies (verder: H-advies) volgt op het H-ontwerp (artikel 21 Wet algemene regels herindeling > verder: Wet arhi). Het H-advies is, behoudens enkele ambtshalve wijzigingen, het verwerken van de inhoudelijke reacties in de zienswijzen en het opnemen van de gekozen naam voor de nieuwe gemeente, gelijk aan het H-ontwerp.

Het H-ontwerp heeft vanaf 5 december 2018 gedurende acht weken ter inzage gelegen. Iedereen heeft kunnen reageren op het H-ontwerp door een zienswijze kenbaar te maken aan het college van burgemeester en wethouders (verder: college) van één van de drie gemeenten (artikel 5, tweede lid, Wet arhi). Dat kon een kritische reactie zijn, maar ook een ondersteunende reactie. De terinzagelegging is breed bekend gemaakt. Voorts is het H-ontwerp verzonden aan de omliggende gemeenten, samenwerkingsverbanden en de betrokken waterschapsbesturen.

In de reactienota, die als bijlage 4 bij het H-advies is gevoegd, zijn de ontvangen zienswijzen van een reactie voorzien.

Daarnaast zijn inwoners en belangstellenden tijdens inloopbijeenkomsten geïnformeerd over het H-ontwerp, en is het H-ontwerp gepubliceerd op de gemeentelijke websites. De inloopbijeenkomsten vonden plaats op de volgende momenten in de drie gemeenten:

- 15 januari 2019 Stedum *Hervormd Centrum* (ca. 15 belangstellenden)
- 15 januari 2019 Delfzijl *Gemeentehuis* (ca. 20 belangstellenden)
- 16 januari 2019 Appingedam *MFC Kabzeël* (ca. 40 belangstellenden)
- 17 januari 2019 't Zandt *Dorpshuis* (ca. 15 belangstellenden)
- 17 januari 2019 Middelstum *Vita Nova* (ca. 15 belangstellenden)
- 21 januari 2019 Loppersum *Gemeentehuis* (ca. 15 belangstellenden)

Voor de belangstellenden was er gelegenheid vragen te stellen en zich te laten informeren over het H-ontwerp. De bijeenkomsten zijn verlopen in een plezierige sfeer en zijn als waardevol ervaren.

Argumenten

De zienswijzen, inclusief de reacties, moeten worden verwerkt in het herindelingsadvies, voor zover de zienswijzen aanleiding geven tot aanpassingen en/of aanvullingen

In totaal zijn er 12 reacties ingediend, waarvan 7 zienswijzen en 5 reacties (niet inhoudelijk op het H-ontwerp). De reacties variëren van neutraal, naar positief en tot 'groot voorstander'. Buurgemeenten geven in hun zienswijzen aan op inhoudelijke dossiers meer gezamenlijk te willen optrekken (bijv. op het vlak van de jeugdzorg), binnen het aardgasdossier meer als eenheid naar buiten te willen treden, en als partners te willen werken aan het ontwikkelen van een visie op samenwerking voor strategische onderwerpen, zoals de havens en het verduurzamen van de energiebehoefte. Andere partners van de toekomstige gemeente onderschrijven de meerwaarde van de herindeling en zien uit naar het voortzetten van de prettige samenwerking in de nieuwe situatie. Een inwoner van Middelstum (gemeente Loppersum) geeft aan dat Middelstum hoort bij Het Hogeland en niet bij de toekomstige ADL-gemeente.

Het herindelingsadvies vormt de basis voor het wetsvoorstel voor de samenvoeging van de drie gemeenten per 1 januari 2021

Met deze herindeling bundelen we onze krachten en versterken we de bestuurskracht voor het aanpakken van de complexe maatschappelijke vraagstukken, waar we in onze gemeenten voor staan, zoals de gevolgen van de gaswinning en aardbevingen, de verandering van de samenstelling van onze bevolking en de sociaaleconomische situatie. Met de vorming van een nieuwe gemeente willen we de belangen van onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners optimaal behartigen. Een gemeente van circa 45.000 inwoners heeft een schaalniveau waarbij we overheids nabijheid, burgerparticipatie, dorps- en kernenbeleid op een goede wijze en met een menselijke maat kunnen vormgeven. Als nieuwe gemeente van deze omvang zullen we in staat zijn meer taken zelfstandig uit te voeren en wordt een aanzienlijk deel van de huidige samenwerkingsverbanden (gemeenschappelijke regelingen) overbodig. Dat vergroot de slagkracht in de samenwerking.

Een nieuwe gemeente op het schaalniveau van de huidige DAL-regio stelt ons verder in staat ons krachtiger te positioneren ten opzichte van de vraagstukken waar we in onze regio voor staan. Als nieuwe gemeente zullen we ons sterk maken voor de belangen van onze inwoners die de nadelige consequenties ondervinden van de aardbevingen als gevolg van de gaswinning. We erkennen de consequenties van de verandering van de bevolkingssamenstelling. We zetten ons – in co-creatie met inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties – in op een hoogwaardige woon- en leefomgeving. Tegelijkertijd benutten we positieve aangrijpingspunten van demografische veranderingen. Daarbij is onze inzet gericht op het binden van jongeren en het realiseren van duurzame, georganiseerde voorzieningen, met aandacht voor maatwerk en bereikbaarheid. Voor onze regio zijn belangrijke besluiten genomen over duurzame energie. Onze inzet binnen dit thema is erop gericht vervuiling tegen te gaan en de economie en werkgelegenheid aan te wakkeren.

Ook de transformatie van de zorg, de hulp en ondersteuning voor mensen met gezondheidsklachten en de inzet op passend werk, zijn onderwerpen die een nadrukkelijke plaats verdienen op de politiek-bestuurlijke agenda van onze nieuwe gemeente. En we zullen binnen onze agenda actuele en relevante accenten aanbrengen, zoals de vraagstukken van ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, toegankelijkheid van voorzieningen, OV-voorzieningen en infrastructuur.

Volgens het beleidskader gemeentelijke herindeling van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) verdient het de voorkeur dat de gemeenten bij de vaststelling van het H-advies komen met een definitieve naam voor de nieuwe gemeente. Indien deze nieuwe naam niet in het H-advies wordt opgenomen, hanteert de minister als beleid dat in het wetsvoorstel de naam van de grootste gemeente (qua inwoners) als naam van de nieuwe gemeente wordt opgenomen. De periode waarin zienswijzen konden worden ingediend op het H-ontwerp is door de gemeenteraden - via de Raadsklankbordgroep (verder: RKBG) – benut om de inwoners te betrekken bij de naamgeving van de nieuwe gemeente. De naamgevingscommissie, bestaande uit onafhankelijke leden, selecteerde uit de bijna 800 ingezonden namen een top 3, op basis van vooraf gestelde criteria. De drie namen waarop inwoners konden stemmen waren: Eemsdelta, Fivelgo en Marenland. Er zijn 16.037 stemmen uitgebracht; een 'opkomstpercentage' van 42%. Op 6 maart 2019 is de naam onthuld door de burgemeesters van de gemeenten Appingedam, Delfzijl en Loppersum. 'Eemsdelta' is door 67% van de inwoners als de meest aansprekende naam gekozen. 'Fivelgo' wordt door 17% gekozen en 16% vindt 'Marenland' de meest aansprekende naam voor de nieuwe gemeente. 'Eemsdelta' komt bij alle drie de gemeenten als winnaar uit de bus, al verschilt het percentage dat voor 'Eemsdelta' kiest wel per gemeente. Zo kiest in Delfzijl 81% van de inwoners voor 'Eemsdelta', terwijl in Appingedam 54% en in Loppersum 46% aangeeft dit de meest aansprekende naam te vinden. Wij stellen u voor de nieuwe gemeentenaam op te nemen in het H-advies.

Aanpak/uitvoering

Het traject ziet er na vaststelling van het H-advies door de raden als volgt uit. De colleges zenden het H-advies aan Gedeputeerde Staten van Groningen (richtdatum: 1 april 2019). Na ontvangst van het H-advies stellen Gedeputeerde Staten een zienswijze op. Gedeputeerde Staten zenden het H-advies tezamen met hun zienswijze aan de minister van BZK (artikel 5, derde lid, Wet arhi) (richtdatum: 1 juli 2019).

Het H-advies wordt door de minister van BZK beoordeeld op de gevolgde procedure en getoetst aan de criteria van het Beleidskader gemeentelijke herindeling. Als de minister het H-advies overneemt, doet hij uiterlijk vier maanden na ontvangst een voorstel voor een 'herindelingsregeling' (wetsvoorstel) aan de Ministerraad (artikel 6 Wet arhi). Daarna start het formele wetgevingstraject (*wetsvoorstel voor advies naar Afdeling advisering van de Raad van State en daarna ingediend bij de Tweede Kamer*), dat ongeveer anderhalf jaar duurt.

Voorafgaand aan de herindelingsdatum van 1 januari 2021 vinden in november 2020 verkiezingen plaats voor de gemeenteraad van de nieuwe gemeente. De zittingsduur van de leden van de raden van de drie gemeenten eindigt op 31 december 2020. De reguliere raadsverkiezingen van maart 2022 blijven achterwege voor de nieuwe gemeente; de eerstvolgende raadsverkiezingen vinden dan plaats in maart 2026, zodat de zittingsduur van de raad van de nieuwe gemeente in totaal ca. vijf jaar en drie maanden bedraagt.

In vervolg op dit herindelingsadvies gaat de Stuurgroep herindeling verder met de voorbereidingen van de samenvoeging. Eerste stap is de opmaat naar een verdere uitwerking van de visie op de nieuwe gemeente. Deze staat gepland voor het eerste halfjaar van 2019, waar de RKBG en de gemeenteraden nadrukkelijk een rol in vervullen. De RKBG en de gemeenteraden zullen over overige relevante ontwikkelingen afzonderlijk worden geïnformeerd.

Inspraak/overleg met externen

De RKBG heeft op 6 maart 2019 kennisgenomen van de concept reactienota zienswijze. De concept besluitenlijst van de RKBG vindt u in de raadsmap.

De gemeenten communiceren gezamenlijk over de herindeling met als kernboodschap: 'Samen bouwen we aan één nieuwe gemeente, die een sterke partner is in de regio'. Dankzij de herindeling kunnen voor de inwoners en ondernemers de voorzieningen op peil blijven. De nieuwe gemeente versterkt met deze herindeling haar strategische positie in de regio. Er ontstaat een bestuurskrachtige nieuwe gemeente.

Voor de communicatie naar inwoners, ondernemers, raadsleden, medewerkers en overige belangstellenden wordt gebruik gemaakt van de bestaande communicatiekanalen van de gemeenten. Daarnaast verschijnt er eenmaal per jaar een herindelingskrant die huis-aan-huis wordt verspreid in de drie gemeenten. Tot de herindeling is het de bedoeling dat er een project-herindelingswebsite komt.

Financiën

In het H-ontwerp is gewerkt met cijfers uit de begrotingen 2018, omdat de nieuwe cijfers bij het opstellen van het H-ontwerp nog niet beschikbaar waren. In dit H-advies zijn in Hoofdstuk 6 de cijfers uit de begroting 2019 opgenomen. Hierin staat op hoofdlijnen beschreven wat de financiële en personele gevolgen zijn van een herindeling. De financiële positie van de huidige drie gemeenten, de uitkering uit het gemeentefonds, de lastendruk voor inwoners en frictiekosten komen aan de orde. Het uitgangspunt van de samenvoeging is dat de kosten ervan binnen de Rijksbijdrage blijven, die nu is geraamd op € 11.426.000.

Bijlagen

1. Reactienota zienswijzen samenvoeging gemeenten Appingedam, Delfzijl en Loppersum
2. Herindelingsadvies Eemsdelta, samenvoeging gemeenten Appingedam, Delfzijl en Loppersum
3. Concept besluitenlijst RKBG d.d. 6 maart 2019
4. Samenvatting diverse Inloopavonden
5. Persbericht d.d. 12 maart 2019

Loppersum, 19 maart 2019

Burgemeester en wethouders van de
gemeente Loppersum,

mr. J.W.M. Engels, burgemeester.
J.H. Bonnema, secretaris.

De raad van de gemeente Loppersum;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 11 maart 2019;

besluit:

1. De reactienota zienswijzen samenvoeging gemeenten Appingedam, Delfzijl en Loppersum vast te stellen.
2. Als naam van de nieuwe gemeente in het herindelingsadvies op te nemen: Eemsdelta.
3. Het herindelingsadvies Eemsdelta om per 1 januari 2021 te komen tot een gemeentelijke herindeling van de gemeenten Appingedam, Delfzijl en Loppersum vast te stellen.
4. De colleges van B&W van de betrokken gemeenten te verzoeken het herinrichtingsadvies te zenden aan het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen.

Vastgesteld in de openbare vergadering
van de raad van de gemeente Loppersum
gehouden op 28 maart 2019, nr. 8.

De raad voornoemd,

mr. J.W.M. Engels, voorzitter.

R.Sj. Bosma, griffier.